

نیروهای مقاومت بسیج و جهاد اقتصادی

دفتر مطالعات سپاه ناحیه خراسان*

طرح مسأله:

اکنون غرب و در رأس آن آمریکا بعد از شکست شوروی سابق و متحدان آن در مقابل غرب، عمده توان خود را برای گسترش سلطه خود در دو جبهه فرهنگ و اقتصاد متوجه جهان سوم و بویژه ایران نموده است. دلیل اصلی دشمنی غرب با نظام اسلامی، طرح اسلام به عنوان راه زندگی و روش حکومتی است که می تواند به عنوان یک الگو، منافع غرب را در بخش عمده‌ای از جهان به خطر اندازد.

ملت مسلمان ایران متقابلاً برای حراست از نظام اسلامی و رساندن صدای انقلاب اسلامی به گوش جهانیان سه مرحله مهم مبارزه را پشت سر گذاشته است.

- ۱ - استقرار نظام جمهوری اسلامی با براندازی رژیم شاهنشاهی
- ۲ - مبارزه نظامی با هدف دفاع از موجودیت انقلاب اسلامی و حفظ مرزهای بین‌المللی «۸ سال دفاع مقدس»
- ۳ - مبارزه اقتصادی و فرهنگی به منظور حفظ استقلال و بیرون آمدن از وضعیت اقتصادی تک محصولی «نفت» که سالهاست شروع شده و با مراحل قبلی مبارزه دارای تفاوتی است از جمله اینکه:

۳/۱) جهاد در این مرحله قطعاً زمان بیشتری را اقتضا می‌کند و پیروزی در آن دفعتاً به دست نمی‌آید، چرا که تحول از وضعیت یک اقتصاد نیمه سنتی متکی بر صدور نفت به یک اقتصاد خود کفا و بالنده، امری است که تدریجی حاصل می‌گردد.

۳/۲) این مرحله از مبارزه قطعاً از مراحل قبلی مشکل‌تر است. چرا که به دلیل

* - این مقاله با تلاش برادر نامی مسئول دفتر فوق‌الذکر تنظیم و ارسال شده است.

پیچیدگی خاصی که فرهنگ و اقتصاد نوین پیدا کرده، دارای ظرافت و حساسیت بوده و نیل به مقصود، برنامه‌ریزیهای دقیق کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت را می‌طلبد.

ضرورت ورود بسیجیان در فعالیت‌های اقتصادی:

جمهوری اسلامی ایران برای رسیدن به اهداف ذکر شده در صدد است از تمامی توان خود به منظور نیل به خودکفائی اقتصادی، تثبیت و گسترش فرهنگ اسلامی در مواجهه با فرهنگ ماده‌گرای غرب استفاده نماید گام اول در این راه بهره‌گیری از مشارکت عمومی «Participation Public» است که در برنامه‌های اول و دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به صورت مختلف از جمله واگذاری صنایع دولتی به بخش خصوصی ظاهر شده است. در حالی که روند خصوصی سازی هنوز هم پایان نیافته و تداوم خواهد داشت به این مهم بایستی توجه نمود که «بسیج» به عنوان اصلی‌ترین مدافع انقلاب اسلامی که فلسفه وجودی اش حفاظت از دستاوردهای آن است، طی مراحل مختلف عمر انقلاب توانایی و شایستگی خود را در دفاع از آرمانها و اهداف انقلاب اسلامی به ثبوت رسانده و در این مرحله خطیر و دشوار نیز همانند گذشته آمادگی ورود در صحنه را دارد، که لزوماً بایستی از آن به عنوان بخش عظیمی از نیروهای جوان و تشکل یافته در مسیر جهاد اقتصادی از جمله عرصه خصوصی سازی کمک گرفته شود. بدون تردید مشارکت بسیجیان در این مرحله نیز همچون گذشته قرین توفیق خواهد بود و اصولاً نمی‌توان از نقش مهم آنان غفلت نمود چرا که:

الف) بسیجیان به عنوان پیشکسوتان جهاد و شهادت بیشترین دلبستگی را به اهداف و آرمانهای امام راحل و رهبر معظم انقلاب داشته و حراست از انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی را هدفی مقدس در زندگی خود می‌دانند. آنان بهترین مجریان اوامر رهبر انقلاب در مسیر کار و تلاش برای رهایی از وابستگی به نفت بوده^۱ و در محیط سازندگی بیشتر از هر گروهی انضباط اجتماعی و وجدان کار مورد تقاضای رهبری را تحقق بخشیده و بهترین مقابله را با اخلاک‌گرایان اقتصادی به عمل خواهند آورد. بسیجیان عموماً صبر، قناعت، پشتکار و سخت کوشی خود را در جنگ، نشان داده‌اند و طبیعی است که در صورت هدایت آنان به کارخانجات و مزارع با همان ویژگیهای روحی و اعتقادی به فعالیت اقتصادی می‌پردازند.

ب) بسیجیان اعم از مرد و زن به لحاظ کمیت، بخش عظیمی از نیروی انسانی فعال کشور را تشکیل می‌دهند که در بین تمامی اقشار و گروههای اجتماعی حضور داشته و با عنایت به برخورداری از تنوع تخصصی و مدیریتی قابل توجه، و چشم پوشی از توانائی سرمایه‌ای، مدیریتی و تخصصی آنان در جهت سازندگی کشور عملاً غیر ممکن است. آنها علاوه بر دوران جنگ طی سالهای اخیر اهمیت وجودی خود را در مقاطعی که عرصه برای فعالیت و رشد آنان باز شده نشان داده‌اند که رشد علمی و آموزشی آنان بویژه در دانشگاهها از آن جمله است.

ج) کشور ما به دلیل ویژگیهای خاص جمعیتی و نرخ بالای رشد از جمله جوان‌ترین کشورهای جهان است و بسیج نیز بدلیل اینکه اصولاً دفاع مسلحانه بیشتر نیروهای جوان را می‌طلبد، جوانان را در حجمی قابل توجه متشکل کرده است^(۲). بدیهی است که مناسب‌ترین نیروهای فعال هر کشور جوانان هستند که توانایی جسمی بیشتر و آمادگی ذهنی و روحی بالاتری برای فعالیت اقتصادی دارند. لذا جوان بودن نیروهای بسیجی یک عامل مهم در کسب مشارکت آنان است.

د) اکثریت نیروهای بسیجی از میان اقشار و گروههای کم درآمد جامعه، که - به تعبیر امام راحل «ره» صاحبان اصلی انقلاب هستند - می‌باشند؛ آنان علاوه بر مشارکت در دفاع مسلحانه از انقلاب اسلامی و تحمل شهادت، اسارت، زخمی شدن عزیزان و سایر فشارهای جسمی و روانی جنگ، طی سالیان گذشته بیشترین فشارهای اقتصادی را نیز محتمل شده‌اند. در مقطع کنونی بازسازی کشور که یکی از اهداف مهم نظام، اجرای عدالت اقتصادی است، با بهره‌گیری از استعدادها و توانائیهای بسیجیان و فراهم آوردن زمینه مشارکت عملی آنان در جهاد اقتصادی است که می‌توان آنان را در استفاده از امکانات و فرصتهای موجود سهم نمود. توانمند کردن اقتصادی نیروهای بسیج در حال حاضر بخشی از عدالت اجتماعی مورد نظر بشمار می‌آید.

ه) نیروهای بسیجی تشکل پذیری و انضباط را در جریان جنگ تحمیلی تجربه کرده‌اند و با توجه به ویژگیهای اخلاقی که به داشتن آن مشهور شده‌اند، از جمله کم توقعی، صرفه‌جویی، ساده زیستی، ایثار، ایمان و تقوا می‌توانند مناسبترین بستر مشارکت در توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی محسوب شوند.

با توجه به این واقعیت‌ها نیروی مقاومت سپاه که مسئولیت تشکیل ارتش بیست میلیونی را بر عهده دارد، در حدود اختیارات، زمینه مشارکت گسترده بسیجیان را در این امر مهم فراهم کرده است.

موانع موجود در جلب مشارکت بسیجیان در جهاد اقتصادی

جهت مشارکت بسیجیان در جهاد اقتصادی موانع یا ابهاماتی وجود دارد که به پاره‌ای از آنها ذیلاً اشاره می‌شود:

۱) وجود نگرش مبنی بر کاهش روحیه معنوی و برتری اخلاقی بسیجیان همزمان با ورود آنها به فعالیت‌های اقتصادی.

یکی از موانع موجود بر سر راه جلب مشارکت بسیجیان در جهاد اقتصادی این نگرش است که ورود بسیجیان در امور اقتصادی باعث کاسته شدن از روحیه معنوی و اخلاقی آنها می‌گردد. ورود بسیجیان در امور اقتصادی نباید با دنیاطلبی و پول‌پرستی معادل گرفته شود بلکه باید به عنوان یک وظیفه مذهبی و ملی برای حراست از دستاوردهای انقلاب اسلامی در مقابل فشارهای وارده از سوی دشمن تلقی شود و همچنان که اعلام شده یک جهاد اقتصادی است.

۲) وجود نگرش مبنی بر کاهش توان دفاعی بسیجیان با ورود آنان به فعالیت‌های اقتصادی

طبیعی است که چنانچه ورود بسیجیان در جهاد اقتصادی زیر نظر سپاه که مسئول سازماندهی و شکل دهی به بسیج است صورت بگیرد خود بخود موجب ایجاد نوعی انسجام می‌شود. چرا که از یک طرف شرکت بسیجیان در جهاد اقتصادی تحت مدیریت نیروی مقاومت بسیج سپاه خود موجب برقراری ارتباط مستمر همان بسیجیان و نیروی مذکور است و از طرف دیگر در دوران صلح که ضرورت دفاع مسلحانه کمتر از دوران جنگ، احساس می‌شود یکی از مهمترین روشهای ایجاد انگیزه برای دفاع از انقلاب، ایجاد انگیزش در نیروها در میادینی است که انقلاب از آن ناحیه تهدید می‌شود. وضعیت کنونی اقتصاد کشور چنین اقتضا دارد و با مشارکت بسیجیان در جهاد اقتصادی به شیوه مورد نظر، ایجاد ارتباط سازمانی با آنها آسانتر صورت می‌گیرد.

۳) نگرش فقدان توان مالی در بسیجیان

ممکن است گفته شود که اکثر بسیجیان از اقبال کم درآمد جامعه هستند لذا مشارکت آنان در امور اقتصادی بویژه در مقاطعی نظیر واگذاری شرکتها و کارخانجات به آنان که لزوماً با سرمایه گذاری کلان «به شکل خرید سهام و غیره» همراه است، ممکن است از توان آنها خارج باشد. تورم و نوسانهای موجود قیمتها در بازار، وجود رقابت در صحنه اقتصادی بویژه اقتصاد غیر متمرکز، برخی موانع اداری برای مشارکت بسیجیان در جهاد اقتصادی، وجود برخی نگرشها مبنی بر اینکه نیروی مقاومت بسیجیان صرفاً در امور نظامی، دفاعی تخصصی داشته و در امور اقتصادی فاقد تجربه می باشند و نظایر آن می تواند از جمله موانع و مشکلات حضور بسیجیان در جهاد اقتصادی باشد. از جمله تلاشهای مجلس و دولت برای قانونمند کردن و رفع موانع اجرایی ایجاد سازمانی در درون نیروی مقاومت به منظور تشکل بخشیدن به فعالیتهای اقتصادی بسیجیان، ایجاد صندوق پرداخت وام به بسیجیان برای خرید سهام و قائل شدن اولویت در واگذاری امکانات تولیدی به آنها از جمله اقدامات راهگشا خواهد بود.

به این نکته باید توجه نمود که ورود بسیجیان در جهاد اقتصادی معادل ورود سپاه به عنوان یک نیروی نظامی در این امر نیست. شرکت سپاه یا ارتش در امر بازسازی در حدود قانون و مقررات ویژه ای، چنانکه تاکنون نیز شاهد آن بوده ایم صورت می گیرد. لکن مشارکت بسیج به صورتی گسترده مورد نظر است، و در این راستا نیروی مقاومت بسیج سپاه به دلیل اینکه با تمامی بسیجیان در ارتباط است؛ عمدتاً نقش هماهنگ کننده را آن هم به صورت مقطعی بر عهده خواهد داشت و نهایتاً اداره کلیه امور شرکتها و صنایع با خود بسیجیان خواهد بود.

یافته ها:

نیروی مقاومت بسیج سپاه ناحیه خراسان با الهام از رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله خامنه ای نخستین گام را در جهت ورود گسترده بسیجیان به میدان جهاد اقتصادی برداشته است. به این منظور مراحل مختلفی شامل راه اندازی ستاد خدمات ویژه بسیجیان با کمیته های متعدد، تشکیل سمینار توجیهی، انجام

تبلیغات گسترده در رسانه‌های گروهی در سطح استان خراسان برای توجیه و آگاه نمودن بسیجیان به منظور جلب مشارکت، مشاوره با مدیران و کارشناسان و تشکیل گروه‌های کارشناسی برای تجزیه و تحلیل عملکرد مجتمع، مذاکره با مسئولین سازمان صنایع ملی، تشکیل هیئت مدیره و انتخاب مجتمع، تدوین دستورالعملها و ضوابط برای سهام و سهامداران و بالاخره فروش سهام را پشت سر نهاده که در هر مرحله علیرغم فقدان تجربه قبلی در این زمینه، مشکلات موجود مرتفع گردید.

نحوه خرید سهام کشت و صنعت جوبین مخصوصاً سرعت عمل، دقت و تلاش شبانه روزی و نهایتاً موفقیت چشمگیر ستاد خدمات ویژه بسیجیان «بنابه اقرار کارشناسان و صاحب‌نظران» در این راستا امری بی سابقه بود، و خود می‌تواند دلیلی بر این مدعا باشد که با تأییدات الهی بسیجیان در صحنه این نبرد نیز موفق بوده و امنیت ملی کشور را با تقویت حضور حزب‌الله در صحنه اقتصادی تحقق خواهند بخشید.

مجتمع کشت و صنعت جوبین در سال ۱۳۵۴ با سرمایه اولیه ۲ میلیارد ریال بصورت ۲۰۰/۰۰۰ سهام ۱۰/۰۰۰ ریالی تأسیس شده است که سهامداران فعلی شرکت عبارتند از:

۱) سهم کارگری ۲۸٪

۲) سهم شرکت صنعتی پارس مینو ۱۲٪

۳) سهم شرکت پیچک ۲/۹۷٪

امکان خرید بقیه سهام شامل ۵۶/۹۸٪ از کل سهام «معادل ۱۱۴/۰۰۰ سهم» از طریق نیروی مقاومت سپاه ناحیه خراسان برای بسیجیان استان خراسان فراهم شد.

از جمله شرایط خرید سهم، داشتن سابقه حضور در جبهه یا عضویت در بسیج بود و حداکثر ۲۰ سهم برای هر نفر در قالب هر سهم ۵۰۰/۰۰۰ ریالی «قیمت روز سهم» به صورت نقد و اقساط تعیین شد. و به این منظور تمامی پایگاهها و نواحی مقاومت بسیج در سطح استان خراسان فعال شدند و ظرف کمتر از سه ماه با استقبال گسترده بسیجیان و بر اساس برنامه‌ریزی به عمل آمده نیمی از سهام بفروش رسید.

از این میان مبلغ ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به تهیه ۲۱۳۲ جایزه نقدی و غیر نقدی اختصاص یافت که در تاریخ پنجشنبه ۷۳/۷/۲۱ طی مراسمی قرعه‌کشی انجام و جوایز آن به بسیجیانی که سهم نقدی خریداری کرده بودند تعلق گرفت.

مجتمع کشت و صنعت جوین در دشت جوین و به فاصله ۷۰ کیلومتری شمال غربی سبزوار قرار دارد. تولید شکر، تفاله، ملاس و محصولات کشاورزی شامل چغندر قند، غلات، یونجه و پرورش دام از جمله فعالیت‌های عمده آن بشمار می‌رود. فعالیت اصلی این مجتمع تولید شکر است. کارخانجات تولید شکران یکی از ۱۰ کارخانه قند و شکر موجود در استان خراسان و ۳۵ کارخانه قند و شکر کل کشور است. از مجتمع ۱۵۳ هزار هکتار اراضی تحت کشت چغندر در کل کشور، ۳/۰۰۰ هکتار آن متعلق به مجتمع کشت و صنعت جوین است و وسعت مجموع اراضی زیر کشت چغندر قند دشت جوین به ۱۳/۰۰۰ هکتار می‌رسد که بنوبه خود سهم مهمی در تولید شکر کشور دارد. «سهم استان خراسان از تولید چغندر قند معادل ۴۵٪ تولید کل کشور است».

وسعت اراضی کشت و صنعت جوین به طور کلی ۲۲/۰۰۰ هکتار است. این مجتمع شامل ۹ مزرعه جمعاً با مساحت ۷۱۸۳ هکتار اراضی زیر کشت و دارای ۱۲۸ حلقه چاه عمیق است. هر یک از مزارع بین ۳۰۰ تا ۲۶۰۰ هکتار وسعت دارند. مجتمع بزرگ کشت و صنعت جوین دارای ۳۶۲ دستگاه ماشین آلات کشاورزی، ۳۱ دستگاه ماشین افزار و ۸۶ دستگاه ماشین آلات حمل و نقل، حدود یکصد دستگاه واحد مسکونی با امکانات خدمات عمومی، امکانات ارتباط تلفنی، تأسیسات شبکه برق رسانی، مهمانسرا و بهداری، تأسیسات آبرسانی، آتش نشانی و غیره است. یکی از امتیازات این مجتمع قرار گرفتن در مسیر راه آهن تهران، مشهد است و تأسیسات ساختمانی و عرصه کارخانه آن به صدها هزار متر مربع بالغ می‌گردد. مقدمات افزایش تولید کارخانه قند و اجرای طرح‌های تولید، پنیر، کره، احداث سردخانه و کشتارگاه، مرغداری، پرورش ماهی، پرواربندی و ایجاد توتستان فراهم شده است.

با تلاش برادران بسیجی کارخانه مزبور در سال جاری نخستین کارخانه قند و شکر کشور بود که شروع به تولید نمود.

بحمدالله بسیج خراسان کلیه مشکلات و مراحل اجرایی بسیجیان در جهاد اقتصادی را در خصوص مجتمع کشت و صنعت جوین تا مرحله فروش سهام و تثبیت مدیریت بر مجتمع را پشت سر نهاده است.

این تجربه مفید می‌تواند به عنوان یک نمونه موفق از حضور بسیج در صحنه اقتصاد کشور در سایر نواحی مقاومت بسیج نیز بکار گرفته شود که شرط اول آن «برنامه‌ریزی اصولی» برای «جلب مشارکت بسیجیان» است. در استان خراسان این مهم با تلاش فرماندهان و مسئولین بسیج و استقبال پرشور نیروهای بسیجی بنحو مطلوبی برای خرید سهام کشت و صنعت جوبین صورت گرفت. آنچه در این تجربه حائز اهمیت است اینکه مشارکت به صورتی «فراگیر» و «همه جانبه» صورت پذیرفته به طوری که از مجموع دهها هزار سهامدار بسیجی ۹۲/۵ درصد را برادران و ۷/۵ درصد را خواهران بسیجی تشکیل می‌دهند. میزان مشارکت گسترده دارندگان مشاغل مختلف نیز گویای این واقعیت است که در جدول زیر نمایان است:

جدول شماره (۱) نحوه توزیع سهامداران بسیجی مجتمع کشت و صنعت جوبین برحسب نوع شغل

ردیف	نوع شغل	درصد
۱	خانه دار	۴/۵
۲	دانش آموز	۴/۱
۳	دانشجو	۳/۰
۴	کارمند	۴۹/۵
۵	کارگر	۸/۸
۶	دامدار	۱/۶
۷	کشاورز	۱۴/۳
۸	پزشک	۰/۱
۹	روحانی	۱/۴
۱۰	شغل آزاد	۱۱/۱
۱۱	سایر مشاغل	۱/۹
	جمع	٪۱۰۰

توزیع سهامداران به تفکیک عضویت از هر نواحی یا پایگاههای مقاومت بسیج بشرح زیر است که جلوه دیگری از استقبال افشار مختلف متشکل در بسیج از حرکت مورد بحث است. این جدول تا حدودی معرف توزیع جغرافیایی سهامداران بر حسب سکونت در مناطق مختلف شهری یا روستایی نیز می باشد.

جدول شماره (۲) نحوه توزیع سهامداران بسیجی مجتمع کشت و صنعت جوین بر حسب عضویت در پایگاه یا ناحیه مقاومت

درصد	پایگاه یا ناحیه مقاومت	ردیف
۲/۳	ناحیه مرکزی مقاومت	۱
۲/۲	مرکز بسیج خواهران	۲
٪۰۹	مرکز روحانیت	۳
۱/۱	دانش آموزی	۴
۱/۳	دانشجویی	۵
٪۰۸	پزشکی	۶
۲/۶	کارخانجات	۷
۸/۷	ادارات	۸
۲/۵	عشایر	۹
۲/۸	اصناف	۱۰
۲۳/۶	روستایی	۱۱
۵۲/۳	شهری	۱۲
٪۱۰۰	جمع	

جدول بعدی نشان دهنده توزیع فراوانی بسیجیان سهامدار مجتمع کشت و صنعت جوین بر حسب میزان تحصیلات آنها است.

جدول شماره (۳) نحوه توزیع سهامداران بسیجی مجتمع کشت و صنعت جویین
برحسب میزان تحصیلات

درصد	میزان تحصیلات	ردیف
۵/۸	بی سواد	۱
۱۱/۴	نهضت	۲
۲۴/۰	ابتدایی	۳
۱۸/۴	راهنمایی	۴
۲۵/۵	متوسطه	۵
۶/۳	کاردانی	۶
۵/۸	کارشناسی	۷
۰/۵	کارشناسی ارشد	۸
۰/۴	دکترا و بالاتر	۹
۱/۹	حوزوی	۱۰
٪۱۰۰	جمع	

با توجه به ارقام موجود در جدول شماره «۳» و سطح سواد بسیجیان به نظر می‌رسد که آموزشهای لازم جهت افزایش سطح سواد بسیجیان و تخصص آنها ضروری است.

جدول زیر نشانگر این است که کسانی که مدت بیشتری را در جبهه حضور داشته و یا عضو بسیج بودند برای خرید سهام مجتمع و در نتیجه مشارکت در جهاد اقتصادی به صورتی فعالتر مشارکت کرده‌اند که حاکی از انگیزه قوی آنان است. آمادگی بیشتر از سوی این عده نویدی برای حرکت بعدی است که باید به آن توجه شود.

جدول شماره (۴) نحوه توزیع سهامداران بسیجی مجتمع کشت و صنعت جوین
برحسب مدت حضور در جبهه یا عضویت در بسیج

درصد	مدت حضور در جبهه یا عضویت در بسیج	ردیف
۳۹	۶ ماه	۱
۷/۲	۶ - ۱۲ ماه	۲
۵۳/۸	۱۲ ماه بیشتر	۳
٪۱۰۰	جمع	

ارقام بالا همگی نشان دهنده این حقیقت است که با فروش سهام به تعداد زیادی از سهامداران بجای واگذاری آن به تعداد معدودی از افراد که سرمایه‌های کلان را در اختیار دارند بنحو مطلوبی در راه تحقق عدالت اجتماعی گام برداشته شده است که امید است این روند به صورتی فراگیر تداوم یابد.

به امید آنکه با استمرار حضور بسیجیان در ابعاد اقتصادی شاهد شکوفایی اقتصادی و رهایی از وابستگی به دشمنان انقلاب اسلامی باشیم.

پیشنهادات:

۱) برای ارزیابی موفقیت یا عدم موفقیت بسیجیان در فعالیت‌های اقتصادی نمی‌توان صرفاً به مشارکت مالی آنها در اینگونه فعالیت‌ها اکتفا کرد.

۲) با توجه به سرمایه‌گذاری بسیجیان در فعالیت اقتصادی مجتمع مشخص گردد که چه تعداد از بسیجیان توانسته‌اند از نظر حضور فیزیکی در این فعالیت شرکت داشته باشند.

۳) اثرات مثبت یا منفی فعالیت بسیجیان «مالی، فیزیکی» بر تولیدات مجتمع و درآمد حاصل از تولیدات مشخص گردد.

۴) وضع زندگی شخصی بسیجیان نسبت به مشارکت یا میزان مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی «میزان افزایش درآمد و برخورداری از امکانات زندگی» قبل و

بعد از مشارکت آنها مشخص گردد.

- (۵) با توجه به ارقام جدول «شماره ۳» و سطح سواد بسیجیان به نظر می رسد آموزشهای لازم جهت افزایش سطح سواد بسیجیان و تخصص آنها ضروری است.
- (۶) میزان عایدی به سهام دار به طور ماهیانه و سالیانه مشخص شود.

منابع:

- (۱) بسیج و امنیت ملی، مرکز مطالعات و پژوهشهای ارتش بیست میلیونی، چاپ اول، تهران، ۱۳۷۱.
- (۲) بروشورهای منتشره از سوی ستاد خدمات ویژه بسیجیان خراسان.
- (۳) روزنامه خراسان مورخه ۲۷ اردیبهشت ۱۳۷۳ شماره ۱۲۹۷۵ و نیز شماره های متعدد روزنامه قدس، پیام سردار سرلشگر محسن رضایی خطاب به بسیجیان خراسان.
- (۴) سخنرانی سردار کریمی فرمانده ناحیه مقاومت بسیج خراسان در تاریخ ۱۳۷۳/۷/۲۱.
- (۵) گفتگو با مسئول روابط عمومی و تبلیغات ستاد خدمات ویژه بسیجیان خراسان.